

A close-up photograph of several pink flowers with yellow centers, likely Anemones, in bloom. The flowers are set against a background of dark green foliage. The lighting is soft, highlighting the delicate petals and the vibrant yellow of the stamens. The overall composition is artistic and naturalistic.

Botanische
Tuinen

Universiteit
Utrecht

Bloeitijd

Jaarbeeld 2022

De Tuinen in 2022

Na twee pittige coronajaren waarin we de deuren regelmatig moesten sluiten, konden we in 2022 het volledige seizoen open. Het was geweldig om weer elke dag al die enthousiaste en betrokken bezoekers te ontvangen. Zij ontdekken bij ons steeds iets nieuws en bijzonders over de wereld van planten. In 2022 voerden we onze eerste ambities volgens plan uit én werd het team uitgebreid.

“We zijn erg trots op de cijfers van dit jaar”

Fenna van Charldorp-Hanraets
Operationeel directeur

Bezoekersaantallen

Zonder coronamaatregelen konden we in 2022 als vanouds de deuren weer openen op 1 maart: de gebruikelijke start van ons tuinseizoen. Vanwege het veelal mooie weer namen de bezoekersaantallen gestaag toe. Dat er ook in het najaar geen coronamaatregelen meer kwamen, heeft ontzettend geholpen. We hebben dit jaar vooral na de zomer veel evenementen kunnen organiseren. Soms waren dit onze eigen evenementen, zoals de goed bezochte Liefhebbersmarkt in september. Daarnaast fungeerden we regelmatig als locatie voor activiteiten van partners. We streefden naar 120.000 bezoekers dit jaar en eindigden met ruim 145.000 op de teller. We zijn erg trots op deze aantallen en iedereen dankbaar die dit in 2022 mede mogelijk heeft gemaakt.

2022	2023	2024	2025	2026
Onderzoeksgroep	Ontwikkeling publieksoverdracht	Nieuwe Evolutietuin	Nieuw entreegebouw	Nieuwe Tropische kassen
Verbinding met verschillende academische disciplines én met ons publiek	Bezoekers ontdekken dat het plantenrijk altijd in beweging is	Volgens de laatste wetenschappelijke inzichten	Een circulair paviljoen voor bezoekers, medewerkers en studenten	Maakt het onderzoek dat plaatsvindt in de Tuinen beter zichtbaar

Ambitietijdlijn

Kijkend naar de tijdlijn uit het Ambitiedocument dat we schreven in 2021, liggen we redelijk op schema. In 2022 werden alle voorbereidingen getroffen voor de onderzoeksgroep Quantitative Biodiversity Dynamics, die begin 2023 daadwerkelijk van start gaat. Wetenschappelijk directeur Edwin Pos vertelt erover op pagina 6-7.

De nieuwe Evolutietuin hopen we in 2024 te kunnen openen voor publiek. In 2022 werd de tuin aangelegd: de paden, de bruggen, de eerste bomen en rotsformaties. We zijn onder de indruk dat in minder dan een jaar tijd de contouren van de nieuwe Evolutietuin al zo zichtbaar zijn. Daarbij kwam Akwaglot op ons pad: het duurzame paviljoen dat in het universitaire lustrumjaar in de Utrechtse singel dreef, doet de komende jaren perfect dienst als startpunt van de nieuwe tuin. Met de toevoeging van een groen dak biedt het een mooi beeld. In 2023 gaan we verder met het inplanten van de Evolutietuin en het ontwikkelen van de publieksoverdracht. We hebben een prachtig plan hiervoor. Voor de extra financiële middelen die nodig zijn voor de uitvoering werven we fondsen. Naast de Evolutietuin realiseerden we dit jaar nog twee grote projecten in de Tuinen: de Noord-Amerikaanse bostuin en de nieuwe centrale route. Hortulanus Gerard van Buiten vertelt er meer over op pagina 18-19.

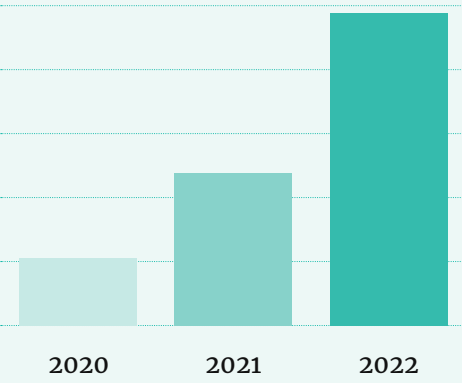
De vernieuwing van de Tropische kassen schuiven we nog iets vooruit, naar 2026. Voor het nieuwe entreegebouw blijven we streven naar 2025. Dit jaar gaf het College van Bestuur de financiële middelen vrij voor de realisatie hiervan. 2023 wordt hét jaar van de voorbereidingen voor dit paviljoen. Samen met onze partners binnen de universiteit gaan we aan de slag met de oprichting van een bouwteam en het aanstellen van een architect, evenals het regelen van de vergunningen en het betrekken van stakeholders.

Jaaroverzicht

Bezoekers

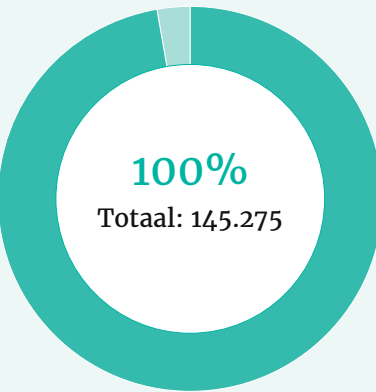
Hoeveel bezoekers waren er in totaal?

- Totaal aantal bezoekers 2022: **145.275**
- Totaal aantal bezoekers 2021: **71.227**
- Totaal aantal bezoekers 2020: **30.494**

Tickets

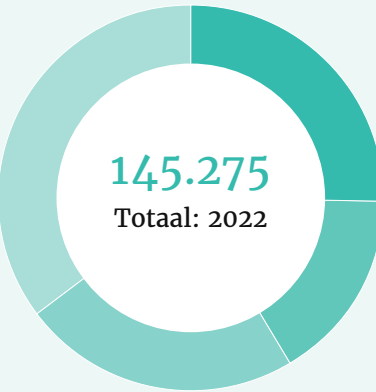
Op welke wijze werden de tickets gekocht?

- Aan de balie: **97,3%**
- Online: **2,7%**

Verdeling bezoekers

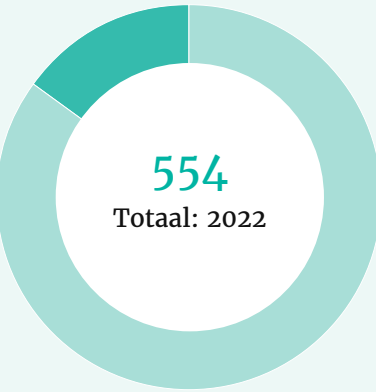
Hoe zijn onze bezoekers onder te verdelen?

- Medewerkers van het Utrecht Science Park: **25,4%**
- Studenten: **16,2%**
- Bezoekers met Museumkaart: **23,2%**
- Reguliere bezoekers: **35,2%**

Vrienden

Hoeveel Vrienden zijn er in totaal?

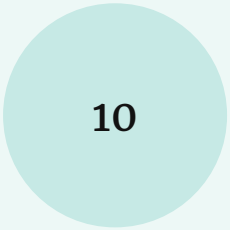

Waarvan **83** nieuwe Vrienden.

Team

Medewerkers in dienst

Nieuwe collega's

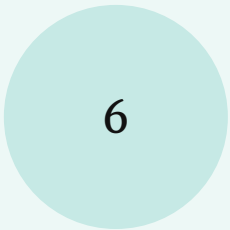
Participatiemedewerkers

Vrijwilligers

Stagiairs

Studentmedewerkers

Educatie

Totaal aantal gegeven rondleidingen

Vernieuwde educatie- en informatieborden

Totaal aantal verkochte speurtochten

Media

Instagram (volgers)

Meest populaire post:
Inkijkje in ons Bamboebos ([LINK](#))

Facebook (volgers)

Meest populaire post:
Hoogtepunt van onze Agave americana in bloei ([LINK](#))

Website (paginaweergaven)

Meest bezochte pagina's:
1. [uu.nl/botanischetuinen](#) ([LINK](#))
2. [openingstijden-en-prijzen](#) ([LINK](#))
3. [plan-je-bezoek](#) ([LINK](#))
4. [praktische-informatie](#) ([LINK](#))

Onderzoeksgroep

In 2022 troffen we alle voorbereidingen voor de nieuwe onderzoeksgroep Quantitative Biodiversity Dynamics, die integraal verbonden is aan de Botanische Tuinen. Met de groep bouwen we aan essentiële kennis op het gebied van biodiversiteit, taxonomie, ecosysteemdiensten en onderwijs.

De onderzoeksgroep Quantitative Biodiversity Dynamics ([LINK](#)) is ingebed bij het Institute of Environmental Biology, binnen het departement Biologie van de Universiteit Utrecht, en is gekoppeld aan de departementen Wiskunde, Informatiekunde en het Centrum voor Complexe Systemen. We konden maar liefst vier posities – twee PhD's en twee postdocs – vervullen voor de komende vier jaar. Daarnaast is Hans ter Steege als bijzonder hoogleraar Gemeenschapsecologie van tropische bomen aangesteld. Als groepsleider Tropische Botanica bij Naturalis Biodiversity Center en oprichter van het Amazon Tree Diversity Network brengt hij veel ervaring en expertise mee.

Met Quantitative Biodiversity Dynamics werken we aan het ontdekken van de werking van ecosystemen. Welke processen bepalen bijvoorbeeld welke soorten wel of niet voorkomen en hoeveel? Naast het onderzoek dat we in de Botanische Tuinen en op de Universiteit Utrecht gaan doen, willen we onder andere gaan samenwerken met stichtingen in Costa Rica en Suriname. In Costa Rica is dat met Stichting Adopteer Regenwoud, die maar liefst 240 hectare land beschermt met een enorme biodiversiteit met veel mogelijkheden voor studentenprojecten. In Suriname is er de intentie om samen te werken met Stichting Peperpot, een oude plantage die nu een natuurreservaat is geworden. Beide plekken zijn van toegevoegde waarde in het beantwoorden van een deel van de geformuleerde onderzoeksvragen. Begin 2023 zijn alle leden echt aangesteld en gaat de groep daadwerkelijk van start.

“Met de onderzoeksgroep werken we aan het ontdekken van de werking van ecosystemen”

Edwin Pos
Wetenschappelijk directeur

En verder

- We faciliteerden diverse (grote) onderzoeksprojecten vanuit de Universiteit Utrecht en andere universiteiten, bijvoorbeeld een onderzoek over sneeuwklompen, waarbij zoveel mogelijk soorten worden verzameld, en een onderzoek naar de meest optimale groeiomstandigheden van rijst.
- Isabela Pombo Geertsma startte haar promotieonderzoek, waarvoor ze een persoonlijke PhD-beurs kreeg van de Universiteit Utrecht. Zij doet onderzoek naar planten die in verband worden gebracht met hekserij in premodern Europa.
- Onze onderzoekers deden op verschillende manieren aan public engagement. Zo gaf Isabela tijdens het Weekend van de Wetenschap op 2 oktober een succesvolle workshop voor kinderen van 6 tot 14 jaar en hun begeleiders. De kinderen gingen zelf aan de slag met het maken van een klein herbarium en leerden wat daarbij allemaal komt kijken (zie foto).
- Collectiebeheerder Gijs Steur promoveerde dit jaar op de ecosysteemdiensten van tropische bossen (zie foto).

Nieuwe bachelorcursussen

Bij de wetenschappelijke ontwikkelingen van de Tuinen hoort ook het geven van wetenschappelijk onderwijs. In 2022 bereidden we de cursus Taxonomie en Identificatie voor waar in 2023 maar liefst 120 studenten aan deelnemen. Daarnaast startte in 2022 de nieuwe derdejaars bachelorcursus Ruimtelijke evolutionaire ecologie over het herkennen en analyseren van grootschalige patronen in biodiversiteit. Studenten leren tijdens de cursus met behulp van computersoftware voorspellingen te maken over de distributie van soorten. Waar hebben ze bijvoorbeeld een grote kans om voor te komen op basis van waar we de soorten al gevonden hebben? En hoe zou dit in het licht van klimaatverandering kunnen veranderen? Met de cursus slaan we een brug tussen ecologie en evolutionaire biologie en leren we de studenten toegepaste vaardigheden. We kregen ontzettend goede feedback van de studenten en kijken uit naar volgend jaar!

Beter ontsluiten collectie

Dit jaar stond in het teken van het digitaal ontsluiten van onze collecties. We hebben een enorme collectie levende planten en daarnaast ook nog eens diverse collecties van niet-levende planten, zoals fossielen. Daarom is het extra belangrijk om onze plantendiversiteit inzichtelijk te maken, want alleen goed ontsloten collecties kun je ten volste waarderen en benutten.

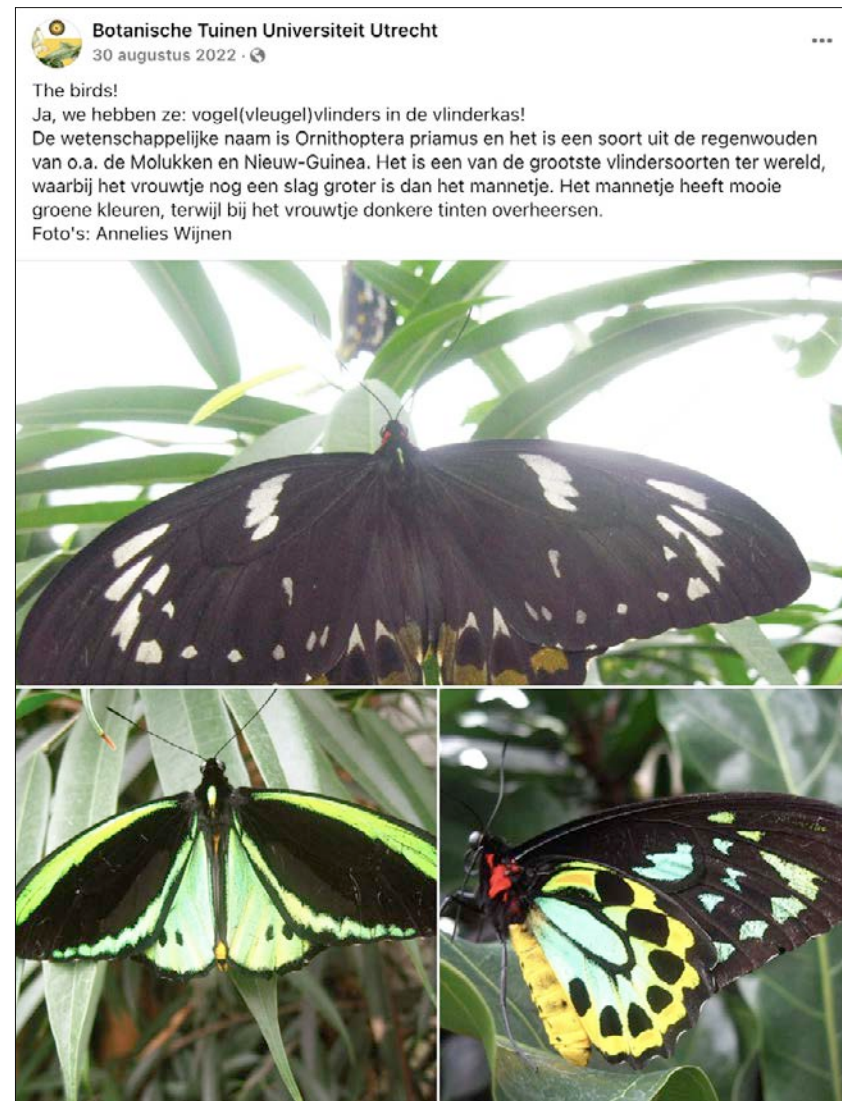

Begin 2022 maakten we eindelijk de overstap naar een nieuw programma waarmee we onze collectiedatabase beheren, IrisBG. Dit programma biedt veel mogelijkheden om informatie over onze planten op te slaan en toegankelijk te maken. Veel tijd is ook gestoken in het voorbereiden van een digitale kaart van onze collecties. Deze willen we gebruiken om wijzigingen in onze collectie beter bij te houden maar ook om onze collecties beter toegankelijk te maken voor publiek, onderzoek en onderwijs. Met het webplatform Garden Explorer kan begin 2023 iedereen via deze kaart onze collectie online bekijken. Zo kan je onder andere de locatie van je favoriete plant opzoeken. In de toekomst willen we via dit platform ook rondwandelingen aanbieden en speciale delen van onze collectie uitlichten. Zoals een wandeling langs alle vleesetende of spectaculair bloeiende planten.

“Alleen goed ontsloten collecties kun je ten volste waarderen en benutten”

Gijs Steur
Coördinator
Collectiebeheer

Feiten en cijfers

- Totaal aantal plantensoorten: 9.800, waarvan 3.801 van wildherkomst.
- Totaal aantal plantenfamilies: 316 — van de geschatte 450 wereldwijd. We hebben dus een enorme diversiteit aan planten in onze Tuinen!
- Aantal nieuw ingeschreven planten dit jaar: ca. 2.000.

Noord-Amerikaanse bostuin

In de nieuwe Noord-Amerikaanse bostuin hebben we veel iconische Amerikaanse bossoorten geplant, maar ook soorten die met uitsterven worden bedreigd. Zo hebben we in 2022 *Fraxinus americana* en *Fraxinus pennsylvanica* aangeplant. We zorgen dat zo veel mogelijk aangeplante soorten van wildherkomst zijn, zodat we bijdragen aan het behoud van deze soorten buiten hun oorspronkelijke leefgebied. We hebben dit jaar contacten gelegd met botanische tuinen in de Verenigde Staten om aan dit soort materiaal van wildherkomst te komen.

Hoogtepunten collectie

- *Palisota schweinfurthii* is een tropisch kruid dat wel zes meter hoog kan worden. Planten van deze soort zijn ooit in 1964 wild in Kameroen verzameld waarna ze bij ons zijn opgeweekt. Volgens onze database hadden we deze plant weggegeven in 2004, maar in 2022 ontdekten we dat we deze plant al meer dan twintig jaar levend en wel in onze tropische kas hadden staan. De plant had al die tijd geen label en stond tussen andere *Palisota*-soorten waardoor deze over het hoofd was gezien. Eerst brachten we met behulp van internationale literatuur de plant op naam. Vervolgens lukte het om de plant te herleiden tot de juiste accessie in onze database door middel van veel speurwerk in herbariummateriaal en ons collectiedatabase-archief. *Palisota schweinfurthii* is een bijzonder zeldzame soort in de Nederlandse plantencollecties. We hebben daarom snel een stekje gedeeld met Diergaarde Blijdorp!
- Dit jaar bloeide de *Agave americana* voor de Tropische kassen. Op het hoogtepunt tijdens de zomer was de bloeistengel maar liefst 5,8 meter hoog. *Agave americana* behoort tot de Aspergefamilie (*Asparagaceae*). De plant bloeit gemiddeld maar eens in de vijftig jaar. Na de bloei sterft de plant af, maar maakt daarvoor nog nieuwe rozetten en dan is het weer jaren wachten op een nieuwe bloem.

Experimenteren met onderzoek

In onze programmering zetten we in op het verstevigen van het wetenschappelijk element van de Tuinen: we willen ons publiek vertellen over het belang van onderzoek aan de Universiteit Utrecht. Planten zijn bij ons het vertrekpunt voor een breder gesprek over biodiversiteit, ecologie en duurzaamheid.

In 2022 experimenteerden we met het toegankelijk maken van wetenschappelijk onderzoek voor ons publiek. Zo organiseerden we in juni het Summer Science festival (lees meer op pagina 27), samen met het Centrum voor Wetenschap en Cultuur van de Universiteit Utrecht. Met het uitbreiden van het team met een projectleider programmering en een fondsenwerver vergroten we de mogelijkheden voor eigen programmering van de Tuinen in samenwerking met partners. Ook kunnen we met deze extra capaciteit inhoudelijk nog meer betrokken zijn bij programma's van de Universiteit Utrecht zoals het Weekend van de Wetenschap, Summer School Junior en U-talent.

Dit gebeurde er nog meer

- De Ontdektuin is geactualiseerd; er werden 25 nieuwe borden geplaatst.
- We bereidden samen met de Vereniging Botanische Kunstenaars Nederland een mooie buitententoonstelling voor met botanische kunst en bijbehorende programmering. Dankzij de bijdragen van vijf vermogensfondsen en ons Vriendenfonds kunnen we de tentoonstelling op 30 maart 2023 openen.
- We ontwikkelden een nieuwe jaarfolder met plattegrond in broekzakformaat in het Nederlands en Engels.
- Onze hortulanus Gerard van Buiten verzorgde weer een succesvolle dag over stinzenplanten en een driedaagse cursus over vaste planten.

Op 3 mei organiseerden we weer een succesvolle Diertjesdag voor ruim honderd kinderen en hun begeleiders. Er werd onder andere gespeurd naar waterbeestjes en bodemdierpjes, kinderen konden in een imkerpak naar bijen kijken, luisteren naar een kindercollege over bijen en hommels en balanceren als een eekhoorn.

Het verhaal over evolutie

De nieuwe Evolutietuin kreeg in 2022 letterlijk vorm. Samen met onze wetenschappers, collectiebeheerders en het tuinteam werkten we aan de publieksoverdracht van de nieuwe Evolutietuin. In de Evolutietuin ontdekken onze bezoekers straks dat het plantenrijk altijd in beweging is en dat het wetenschappelijk onderzoek naar plantenevolutie en biodiversiteit nooit stilstaat. Op die plekken in de tuin waar de sleutelmomenten in de evolutie van planten zichtbaar worden, komen stations. Daar ontdek je bijvoorbeeld hoe een vaatstelsel werkt of waar planten hun stevigheid aan te danken hebben. Met een fondsenwervingscampagne hopen we in 2023 de benodigde financiële middelen voor de uitvoering van het plan te verkrijgen.

Jaarthema

Met het Jaarthema 'Struikrovers! Parasieten van het plantenrijk' leerden jong en oud dit jaar alles over parasitaire planten. Deze planten stelen water met voedingsstoffen en suikers van andere planten. Het was de twintigste editie van de jaarlijkse combinatie van bordenwandeling en speurtocht rond een wisselend plantenthema. In 2023 kijken we met de overzichtstentoonstelling Nabloei terug op alle twintig edities. Om ons vervolgens in 2024 te richten op nieuwe vormen van programmering rondom maatschappelijke thema's.

“We willen meer vanuit maatschappelijke thema's programmeren”

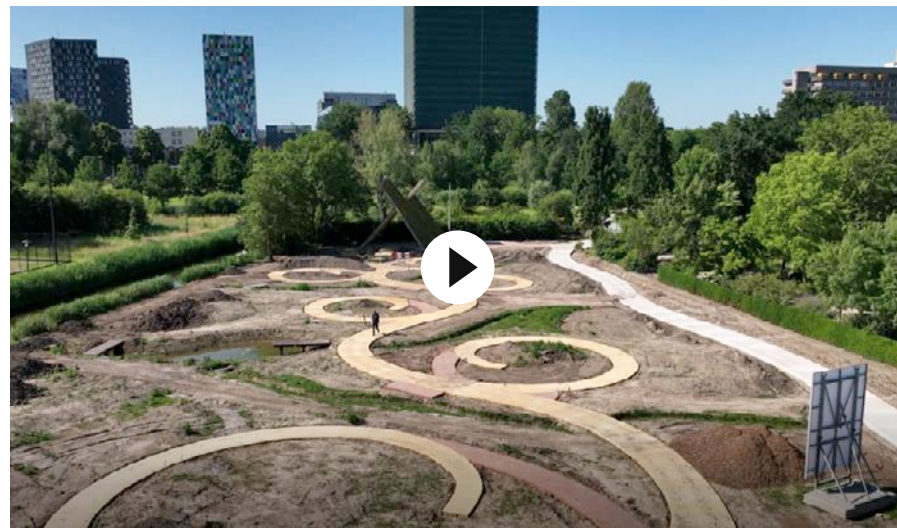
Maarten Reichwein
Programmamanager

Grote projecten

2022 was een jaar van grote projecten. Een nieuwe hoofdroute, de Noord-Amerikaanse bostuin én de nieuwe Evolutietuin werden aangelegd. Met de realisering van deze projecten maken we de Tuinen een nog mooiere plek voor onze bezoekers.

Bekijk de video over de aanleg van de drie grote projecten ([LINK](#)).

Nieuwe Evolutietuin

In het voorjaar van 2022 startten we met de werkzaamheden aan de nieuwe Evolutietuin. Paden, bruggen, verlichting, wadi's en vijvers werden aangelegd. Op 23 juni vierden we de afronding van deze eerste fase samen met onze partners Schagen Infra B.V. en de afdelingen Vastgoed & Campus en Onderhoud en Beheer Buitenruimte van de Universiteit Utrecht. Achter de schermen was het tuinteam druk met het maken van de plantenlijst. Een enorme klus waarbij we planten selecteerden op onder andere relevantie voor onderwijs, winterhardheid, exclusieve en/of bedreigde soorten. In het najaar werden de eerste bomen en struiken geplant en de rotsformaties geplaatst waar mossen en varens op kunnen groeien. We zijn het BPD Cultuurfonds zeer dankbaar voor de steun om de rotsformaties aan te leggen.

In de nieuwe Evolutietuin lopen bezoekers straks vanaf het begin van de plantenevolutie (eencellige wieren) naar de huidige rijkdom en diversiteit aan bloemplanten. In die wandeling overbrug je grofweg 450 miljoen jaar aan plantaardige evolutie! Het is fantastisch om het ontwerp van tuinchef Joris Velthoven en zijn collega Cor Simon van Hemelse Natuur eindelijk gerealiseerd te zien worden.

“Zoveel grote projecten in een jaar; dat is echt uitzonderlijk”

Gerard van Buiten
Hortulanus

En verder

- Het team Tropische kassen heeft in 2022 een hoop werkzaamheden opgepakt en een nieuw vak met succulenten aangelegd.
- In de Ontdektuin is het medicinaal plantenvak opnieuw ingeplant en de grond verbeterd zodat er weer genoeg voeding in zit.
- Het Evolutietuinteam heeft het druk met het onderhoud van de oude én de aanleg van de nieuwe Evolutietuin.
- In de Rotstuin is een aantal grote klussen uitgevoerd, zoals de aanleg van het nieuwe Zuidelijk halfroondvak en een nieuwe voorjaarstuin voor de Alpine kas.
- De hitte deze zomer was extreem en deed ons extra gieten en sproeien. Om meer regenwater te kunnen gebruiken, maakten we een nieuwe wateraansluiting met de Fortgracht.

Centrale route

De nieuwe centrale route was het eerste grote project waar we in 2022 mee begonnen. Door tweederde van de tuin hebben we nu een breed betonpad en nieuwe bruggen waarmee de tuin beter toegankelijk is voor een groter publiek, in alle jaargetijden. De herkenbaarheid van de hoofdroute is enorm verbeterd en het pad is zo goed als onderhoudsvrij. Ook dit project deden we samen met onze partners Schagen Infra B.V. en Onderhoud en Beheer Buitenruimte van de Universiteit Utrecht. Het werken met partners is nieuw voor ons: eerdere projecten waren op kleinere schaal en meestal in eigen beheer. We hebben de samenwerking in beide projecten als ontzettend plezierig ervaren; wat was het fijn om gezamenlijk tot de beste oplossingen te komen!

Noord-Amerikaanse bostuin

Het initiatief voor een Noord-Amerikaanse bostuin kwam jaren geleden van tuinchef Ivo van Capel. In de nieuwe tuin ligt de focus op etnobotanisch interessante soorten uit het noordoosten van Noord-Amerika. Dit jaar is de ongeveer 4.000 m² tuin volledig aangelegd en voor een groot deel ingeplant. Over ruim vijftien jaar loop je pas echt in de schaduw, maar over enkele jaren krijg je al meer een 'bosgevoel'.

Nieuwe collega's

De afgelopen twee jaar zijn er veel nieuwe collega's gestart. Het team is rond en het is nu tijd om samen aan een duurzame organisatie te bouwen.

In 2022 kregen we tien nieuwe collega's in dienst erbij (zie kader). Ter ondersteuning van de drukke zomermaanden hadden we hospitality officers Femke, Hannah, Sven, Daan en Jorieke. Studentmedewerker Nadine werkte in het najaar op de afdeling Communicatie en deed veel op social media. Vakantiekrachten Remy en Karlijn en stagiairs Stijn, Marinka en Patrick van Aeres Ede staken hun handen flink uit de mouwen in de tuin. Elena Scardilla liep stage bij ons Office. We hadden daarnaast drie participatieplekken in 2022. Karin Vis (HR) en Karin van Zal (controller) van de faculteit Bèta deden opnieuw ontzettend veel voor de Botanische Tuinen achter de schermen. Tot slot namen we ook afscheid van een collega. Hans Persoon ging met pensioen na 26 jaar in dienst bij de Tuinen.

Nieuwe collega's

- Clarine Sies — *Administratief medewerker*
- Floor Peeters — *Fondsenwerver*
- Martin Smit — *Collectiebeheerder*
- Marit Bijkerk — *Vormgever*
- Bregtje Bos — *Projectleider*
- Marco de Jong — *Medewerker Rotstuin*
- Peter Jansen — *Medewerker Kassen*
- Isabela Pombo Geertsma — *Onderzoeker PhD*
- Babak Naimi — *Onderzoeker Postdoc*
- Hans ter Steege — *Bijzonder hoogleraar*

Bedrijfsvoering

Goed nieuws: bezoekers met een Museumkaart, medewerkers- of studentenkaart of ticket met QR-code kunnen vanaf dit jaar via onze nieuwe draaideuren naar binnen. Daarnaast zijn de eerste stappen gemaakt in nieuwe bebording en bewegwijzering in en rondom de entree. In 2022 hadden we daarnaast meer dan 260 reserveringen voor locatieverhuur. En we hadden dit jaar de knop 'warm welkom' op de kassa's waarmee we vluchtelingen gratis toegang konden geven tot de Tuinen.

Vrijwilligers

Wij kunnen niet zonder onze vrijwilligers en hebben een grote en diverse groep van 98 personen. De vrijwilligers werken in de tuin, in het entreegebouw of als rondleider.

In 2022 hebben we nieuwe balievrijwilligers geworven. Via onze eigen kanalen en de Vrijwilligers Centrale Utrecht kregen we uiteindelijk zes nieuwe vrijwilligers erbij. Balievrijwilligers hadden in 2022 bijna allemaal vaste diensten. Dat werkt heel prettig!

Jubileum

Vrijwilligers blijven vaak jarenlang bij ons. Zo vierden in 2022 onder andere een vrijwilliger zijn 25-jarige jubileum en een vrijwilliger haar 30-jarige jubileum. We zijn erg blij met zo veel trouwe en betrokken vrijwilligers. We doen dan ook graag iets terug. We gaan bijvoorbeeld ieder jaar met alle vrijwilligers op excursie. Dit jaar gingen we naar de Floriade. Kerst vieren we uitgebreid; gezamenlijk met alle vrijwilligers en medewerkers.

Nieuwe nieuwsbrief

In 2022 lanceerden we Buitengewoon Botanisch Blad: een nieuwsbrief speciaal voor onze vrijwilligers. Via de nieuwsbrief geven we onder andere updates over het rooster en bijeenkomsten, maar ook allerlei relevante weetjes vanuit de organisatie.

Nieuwe Vrienden

De steun van onze ruim vijfhonderd Vrienden van de Botanische Tuinen is onmisbaar. Met een jaarlijkse bijdrage van minimaal €35,- steunen zij het Fonds Vrienden Botanische Tuinen. Met deze bijdragen maken onze Vrienden publieksevenementen, tentoonstellingen, wetenschappelijk onderzoek en educatie mogelijk.

Dit jaar verwelkomden we 83 nieuwe Vrienden. Zij betalen jaarlijks €35,- (Persoonlijke Vriend, gratis toegang voor één persoon) of €50,- (Persoonlijke Vriend Plus, gratis toegang voor twee personen). We waarderen het zeer dat vijftien Steunvrienden ervoor kozen hun jaarbijdrage te verhogen.

In het najaar van 2022 konden we in de nieuwe Evolutietuin (zie ook pagina 18) de eerste bomen aanplanten. Deze nieuwe bomen waren begroot voor aanschaf in een basisformaat, waarna het nog jaren duurt voor ze enige omvang hebben bereikt. Dankzij de Vrienden hebben we nu bomen geplant die al zo'n vijf jaar ouder zijn. Zo versnellen we de ontwikkeling van de Evolutietuin met enkele jaren. Ook droegen de Vrienden bij aan de ontwikkeling van educatie en

publieksbenadering in de nieuwe Evolutietuin. Tot slot zit je dit voorjaar weer op mooie nieuwe terrasstoelen die met steun van de Vrienden zijn gekocht.

Vriendenactiviteiten

Als dank voor hun steun krijgen Vrienden gratis toegang. Ook ontvangen zij twee keer per jaar het Vriendenblad en organiseren we activiteiten exclusief voor onze Vrienden. Zoals onder meer de traditionele kerstactiviteit, die dit jaar na twee coronajaren eindelijk weer 'in het echt' doorgang vond (zie foto).

Samenwerking

Mede dankzij onze partners konden we dit jaar weer veel evenementen en activiteiten realiseren. We lichten er hieronder een aantal uit.

Tuincafé Botanica

Ook Tuincafé Botanica kon eindelijk weer aan het begin van het seizoen open. Het was een prachtige zomer en het terras zat regelmatig gezellig vol. Bezoekers konden vanaf de tafel bestellen met QR codes, waardoor alles nog wat sneller verliep. De picknicktasjes waren niet aan te slepen en Botanica verzorgde de catering voor een aantal mooie evenementen op Het kleine gras, zoals de Utrecht Science Week, de zomerprogrammering van de Volksuniversiteit, de Vueltaborrel en diverse bbq's.

Universiteit Utrecht

Dit jaar werkten we opnieuw samen met het Weekend van de Wetenschap (zie ook pagina 7) en Summerschool Junior, programma's die erop gericht zijn om kinderen in aanraking te laten komen met wetenschap. Voor studenten hadden we in het voorjaar De Buitenhuis in de Tuinen, wat mogelijk werd gemaakt door financiële steun vanuit het Nationaal Programma Onderwijs. In De Buitenhuis konden studenten terecht voor spontane ontmoetingen en georganiseerde activiteiten. Het was fijn om net na alle coronamaatregelen een toegankelijke plek te zijn voor studenten van de Universiteit Utrecht (zie foto).

Hoogtepunten activiteiten externe partners

- Van 30 september tot en met 7 oktober vond de Utrecht Science Week plaats, georganiseerd door Stichting USP. In de Tuinen stond het festivalpaviljoen waar verschillende lezingen plaatsvonden, waaronder een lezing van onze wetenschappelijk directeur Edwin Pos.
- Waterschap De Stichtse Rijnlanden vierde in 2022 900 jaar Waterbeheer. Op 9 oktober werd het jubileum in stijl afgesloten met het Festival 900 jaar Waterbeheer.
- Gedurende de zomermaanden stond de Volksuniversiteit-tent in de Tuinen waar men aan allerlei (creatieve) cursussen kon deelnemen.
- Tijdens Open Monumentendag hadden 178 bezoekers gratis toegang met de Open Monumentendagkrant.
- Op 13 juli kwam de biebfiets langs in het kader van het programma De Bieb is Buiten. Kinderen werden voorgelezen uit 'Het Magische Moeras' van Annemarie van den Brink.
- Diverse partners verzorgden workshops en cursussen. Zo gaf Tuinworkshop cursussen over tuinontwerp en -onderhoud en bij Marloes Vreeburg-Vermeer ging men aan de slag met botanisch tekenen.
- In april organiseerde de Nederlandse Rotsplantenvereniging de jaarlijkse Rotsplantendag en in oktober vond de Orchideeëndag van de Nederlandse Orchideeën Vereniging plaats.

Sharing Days

Van 16 t/m 22 mei organiseerden de Universiteit Utrecht en het Utrechts Universiteitsfonds voor het eerst de Sharing Days. Een week vol activiteiten waarbij studenten, alumni en inwoners van Utrecht kunnen bijdragen aan de Universiteit Utrecht. Bijvoorbeeld door in onze Tuinen letterlijk de handen uit de mouwen te steken en mee te helpen bij het aanplanten van eenjarigen in de huidige Evolutietuin. Ook de buitenbios was een succes: met 250 bezoekers helemaal uitverkocht en prachtig film-weer als bonus.

Liefhebbersmarkt & Voorjaarsweekend

In juni vond het uitgestelde Voorjaarsweekend Tuinplezier! plaats waar ruim 2.000 bezoekers op af kwamen. Het weekend stond in het teken van klimaatbestendig tuinieren. Naast diverse lezingen en rondleidingen was er zoals altijd een uitgebreide plantenmarkt met zomerbollen, exotische groenten en zaden. Op 3 september bezochten 2.250 bezoekers de Liefhebbersmarkt. Het was een prachtige dag met een recordaantal standhouders uit binnen-en buitenland met een enorm assortiment planten. Er werd veel plantenkennis uitgewisseld tussen marktkraamhouders, bezoekers en collega's.

Summer Science

Op 30 juni 2022 organiseerde het Centrum voor Wetenschap en Cultuur van de Universiteit Utrecht in samenwerking met de Botanische Tuinen het festival Summer Science. Negen jonge onderzoekers stonden op een bijzondere plek in de Tuinen om te vertellen over hun inspirerende onderzoek, van planten tot oceaanstromingen en van immunotherapie tot de effecten van baanverlies. Na elke presentatie ging de onderzoeker in gesprek met de bezoekers. De 150 bezoekers genoten daarnaast van rondleidingen door de Tropische kassen, livemuziek van Pierre et les Optimistes en een afsluitend optreden van Dekoor Close Harmony. Het festival werd mogelijk gemaakt dankzij een beurs van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, aangevraagd door wetenschappers Edwin Pos, Merel Soons en Appy Sluijs van de Universiteit Utrecht.

Opening Noord-Amerikaanse bostuin

Op vrijdag 7 oktober openen wij de Noord-Amerikaanse bostuin met zo'n vijftig medewerkers, vrijwilligers, collega's van de Universiteit Utrecht, stichting USP en geïnteresseerden. Het nieuwe tuindeel is het afscheidscadeau van oud vicevoorzitter Annetje Ottow van het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht, die samen met tuinchef Ivo van Capel een Amerikaanse persimoon (*Diospyros virginiana*) plantte.

Boom geplant ter ere en in nagedachtenis van Queen Elizabeth II

Ter ere en in nagedachtenis van Queen Elizabeth II plantte de Britse Ambassadeur Joanna Roper samen met Commissaris van de Koning Hans Oosters en in aanwezigheid van Margot van der Starre (vice-voorzitter College van Bestuur van de Universiteit Utrecht) een Afrikaanse tamarisk (*Tamarix africana*) in de nieuwe Evolutietuin. De boom is geplant in het kader van 'The Queen's Green Canopy'.

In de media: hoogtepunten

- Trouw schreef over ons *Tropisch Vlinderfestival* ([LINK](#)).
- Onze wetenschappelijk directeur Edwin Pos vertelde in het programma *Vroege Vogels* ([LINK](#)) over de evolutiegeschiedenis van planten en hun toekomst.
- Het VPRO-programma *De Proefkeuken* ([LINK](#)) onderzocht de oorsprong van papier en kreeg een rondleiding van hortulanus Gerard van Buiten langs de Papyrusplant in onze Ontdektuin.
- Het Zaans Museum interviewde tuinchef Roel Vonk over *cacao in de Tropische kassen* ([LINK](#)) in het kader van hun cacaomaand.

Een bankje doneren

In 2022 lanceerden we de actie: 'Doneer een bankje'. Bijvoorbeeld bij een geboorte, jubileum, huwelijk of pensionering. Of ter nagedachtenis aan een dierbare overledene. Met de bijdrage van € 5.000,- schenk je niet alleen het bankje zélf, maar draag je ook bij aan projecten rond natuureducatie en biodiversiteit in de Tuinen. Aan een gedoneerd bankje wordt een mooi naambordje bevestigd.

Colofon: Februari 2023. **Tekst & redactie:**

Botanische Tuinen Universiteit Utrecht.

Fotografie: Evelien Bos (7), Hekke Groenendijk (13), Bas van Hattum (26), Akkie Joosse (12, 15, 19), Harold van de Kamp (28), Jelte Keur (18), Anna van Kooij (3, 8-9, 14, 16-17, 22, 23, 25, 26-27), Lize Kraan (7), Maarten Mooijman (25), Floor Peeters (24), Ivar Pel (20-21), Roderik Rotting (10, 11), Bas van Setten (2), Jelle Verhoeks (28-29), Jasper Zijlstra & Jeroen Verschoor (cover). **Redactionele vormgeving:** Bram Nijssen (Kommerz).

Botanische Tuinen

Universiteit
Utrecht